

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Woensdag 24 juli 2024

Grote Zaal 20.00 uur

Belgian National Orchestra
Antony Hermus, dirigent
Behzod Abduraimov, piano

Serge Rachmaninoff 1873-1943

Pianoconcert nr. 3 in d, op. 30 (1909)

Allegro ma non tanto

Intermezzo: Adagio

Finale: Alla breve

PAUZE

Pjotr Tsjaikovski 1840-1893

Symfonie nr. 5 in e, op. 64 (1888)

Andante - Allegro con anima

Andante cantabile, con alcuna licenza

Valse: Allegro moderato

Finale: Andante maestoso - Allegro vivace

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

'Ik voorspel hem een grote toekomst', moet Pjotr Tsjaikovski hebben gezegd toen hij in 1888 de jonge Serge Rachmaninoff hoorde spelen. De voorspelling kwam uit: als pianist, als componist én als dirigent zou Rachmaninoff het ver schoppen. Hoewel zijn *Eerste symfonie* in 1897 door critici werd vergeleken met de 'zeven plagen van Egypte', maakte hij drie jaar later furore met zijn *Tweede pianoconcert*.

Rachmaninoffs expressieve melodieën

Directe aanleiding voor het schrijven van zijn *Derde pianoconcert in d*, op. 30 was een optreden in 1909 van Rachmaninoff in de Verenigde Staten. Op de boot ernaartoe studeerde hij het werk in op een 'stom' klavier. Net als in nummer twee viert in dit uitgebreidere concert de lyriek hoogtij. Nog meer dan voorheen weet Rachmaninoff hier zijn expressieve melodieën te laten zingen in een hechte structuur. Het ritme dat we meteen aan het begin horen als begeleiding van het eerste thema is een van de belangrijkste verbindende elementen. Het loopt als een rode draad door het hele stuk en koppelt met name de thematisch ook verwante hoekdelen aan elkaar. Dat Rachmaninoff met dit werk ook als uitvoerend musicus de show kon stelen is zonneklaar: het concert eist bijzonder veel van de solist. Het publiek sloot het *Derde pianoconcert* in de armen en nog steeds behoort 'Rach3' tot Rachmaninoffs meest gespeelde werken. Het concert kreeg een nog grotere populariteit toen het in 1996 werd gebruikt in de Australische romantische film *Shine*.

Tsjaikovski's noodlot

'Het is duidelijk geworden dat het werk te bont, te matig, niet oprecht, te lang en überhaupt weinig aansprekend is. Zou ik al uitgeschreven zijn?' Zelf was Pjotr Tsjaikovski achteraf niet tevreden over zijn *Vijfde symfonie in e*, op. 64. Het werk ontstond in de zomer van 1888 onder een heel wat beter gesternte dan zijn *Vierde symfonie* van tien jaar eerder. Tsjaikovski was inmiddels uitgegroeid tot de beroemdste Russische componist en had internationaal ook aanzien gekregen als dirigent. Volgens zijn broer was hij een 'nieuw mens vergeleken met de verlegen en misantropische Tsjaikovski van 1878'. Toch had het optimistische klimaat geen weerslag op de sfeer van de nieuwe symfonie. Integendeel: in dagboek aantekeningen van de componist lezen we dat het noodlot een van de belangrijkste thema's is. Bij het sombere begin noteerde hij: 'Introductie: totale overgave aan het lot, of, wat hetzelfde is, aan de ondoorgrondelijke raadsbesluiten der Voorzienigheid.' In de klarinetten horen we een zwaarmoedig thema dat als een 'Leitthema' in alle delen terugkeert. Bij het eropvolgende Allegro con anima noteerde Tsjaikovski de veelbetekende steekwoorden: 'Morren, twijfel, klagen, verwijten.' Was de componist uitgeschreven? Welnee: hij bewijst in het hoogromantische Andante en het heerlijk walsende derde deel het tegendeel. Terwijl het 'Leitthema' hier nog sombere gedachten oproept, verschijnt het in de Finale ten slotte triomferend als een feestelijke fanfare, nu in majeur.

Dirk Luijmes

BIOGRAFIE

Het **Belgian National Orchestra**, dat zijn thuisbasis heeft in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel, kan bogen op een rijk muzikaal verleden. Het orkest is onder meer de spil van de Koningin Elisabethwedstrijd, die op een grote internationale belangstelling kan rekenen.

De Nederlander **Antony Hermus** is sinds 2022 chef-dirigent van het Belgian National Orchestra. Hij begon zijn carrière in Duitsland: van 2009 tot 2015 was hij muziekdirecteur in Dessau. Voor zijn werk daar werd hij door het Duitse magazine *Opernwelt* drie jaar op rij genomineerd als 'dirigent van het jaar'. Hermus was te horen met alle grote Nederlandse orkesten, en is regelmatig te gast in Engeland, Frankrijk, Zweden en Ierland. Hij is honorair dirigent van het Noord-Nederlands Orkest en eerste gastdirigent van Opera North. Ook is hij artistiek adviseur en vaste gastdirigent van het Nationaal Jeugdorkest waarmee hij op 11 augustus in de Grote Zaal terugkeert. Tevens is hij docent aan het Conservatorium van Amsterdam. De Oezbeekse pianovirtuoos **Behzod Abduraimov** maakte in 2017 twee droomdebuten in Het Concertgebouw. Hij soleerde bij het Concertgebouworkest in Rachmaninoffs *Derde pianoconcert* en in dezelfde week presenteerde hij een uitdagend solorecital. 'Abduraimov kan alles', schreef *NRC*. 'Bijzonder zijn vooral zijn fluwelen klankideaal en de wijze waarop hij al zijn vaardigheden inzet voor rapsodische vertelkracht.' Abduraimov studeerde bij onder anderen Tamar Popovitch en bij Stanislav Loudenitch. In 2009 schreef hij de London International Piano Competition op zijn naam.

SUMMARY

Sergey Rachmaninoff wrote his *Third Piano Concerto in D minor*, op. 30, for a concert in 1909 in the United States; the piece allowed him to profile himself as both a virtuoso pianist and impassioned composer. Like the *Second Concerto*, lyricism reigns supreme in this piece but in a more extended form. Even more than before, Rachmaninoff makes his expressive melodies sing even from within a more fixed structure. The public embraced the 'Rach 3' with open arms, especially after the 1996 film *Shine*, which gave the piece a pivotal role.

Although Pyotr Tchaikovsky had the wind in his sails in 1888 – he was by then a celebrated composer – the *Fifth Symphony in E minor*, op. 64 written in that year ultimately became a sombre work. We can read from diary entries that fate was one of its main themes. Tchaikovsky wrote in the score of its dark opening movement: 'Introduction: total surrender to fate, or to the unfathomable counsels of Providence, which comes to the same thing.' We hear a melancholy theme in the clarinets that will return in every movement as a 'Leitthema' or key theme. Tchaikovsky notated in the score of the following movement the significant words: 'Murmurs, doubts, laments, reproaches.' A High Romantic Andante and the gloriously waltzing third movement are ultimately followed by a happy ending.

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

ZO 11/08

20.00 uur
Grote Zaal

Rachmaninoffs Pianoconcert nr. 4 en Stravinsky's Petroesjka

Boris Giltburg wordt wereldwijd geroemd om zijn meesterlijke vertolkingen van Rachmaninoff. Dit keer speelt hij het *Vierde pianoconcert*. Antony Hermus leidt het Nationaal Jeugdorkest ook in een bijzondere uitvoering – mét choreografie – van Stravinsky's sprookjesballet *Petroesjka*. *Night Flight* van Joey Roukens opent dit concert.

